

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 183 (XXVII) — Nr. 431

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 17 iunie 2015

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii	2–6
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.474. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind modificarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, nr. 1.648/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile de punere în aplicare a măsurii de promovare a vinurilor, eligibilă pentru finanțare în cadrul Programului național de sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014—2018, și pentru aprobarea modelului de contract privind punerea în aplicare a programelor de promovare a vinurilor	7–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 8 din 27 aprilie 2015 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 279**

din 23 aprilie 2015

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b)
din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii**

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Patricia Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu-Daniel Arcer.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, excepție ridicată de Dorina Marioara Vese și Marilena Tăut în Dosarul nr. 1.824/111/2014 al Tribunalului Bihor — Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.418D/2014.

2. La apelul nominal lipsesc autorii excepției și partea Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens arată că suspendarea contractului individual de muncă în urma formulării unei plângeri penale de către angajator împotriva salariatului nu are semnificația unei sancțiuni. De asemenea consideră că nu este încălcat dreptul la muncă, de vreme ce salariatul poate desfășura o altă muncă la un alt angajator sau chiar la cel care i-a suspendat contractul de muncă, dar pe un post cu care nu este incompatibil.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 16 octombrie 2014, pronunțată în Dosarul nr. 1.824/111/2014, **Tribunalul Bihor — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii.** Excepția a fost ridicată de Dorina Marioara Vese și Marilena Tăut cu prilejul soluționării contestației formulate împotriva deciziilor de suspendare a raporturilor de muncă, ca urmare a plângerilor penale formulate împotriva celor două de către Agenția de Plăți Pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorii acesteia susțin, în esență, că dispozițiile criticate, care prevăd posibilitatea suspendării contractului individual de muncă din inițiativa angajatorului ca urmare a formulării de către acesta a unei plângeri penale împotriva salariatului, sunt contrare prevederilor constituționale care consacră prezumția de nevinovăție. Astfel, consideră că măsura suspendării reprezintă

o sancțiune accesorie sancțiunii principale ce se stabilește prin hotărârea de condamnare definitivă și nu poate fi anterioară acesteia din urmă. Despăgubirile care se acordă sunt identice cu cele care se datorează în cazul erorii judiciare și nu compensează suferința reală, materială și morală a angajatului în situația în care se constată lipsa răspunderii penale.

6. De asemenea, autorii excepției consideră că dispozițiile de lege criticate aduc atingere dreptului la muncă, dreptului la un nivel de trai decent, prevederilor constituționale referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, precum și celor privind interzicerea discriminării. Cu privire la acest ultim aspect arată că există categorii sociale, așa cum sunt parlamentarii, marii demnitari ori magistrații, care beneficiază de stabilitate în exercitiul funcției până la pronunțarea unei hotărâri definitive de condamnare, respectiv până la punerea în mișcare a acțiunii penale.

7. În finalul criticii de neconstituționalitate, autorii acesteia susțin că textul art. 52 alin. (1) lit. b) din Codul muncii cuprinde un viciu de redactare, întrucât nu prevede termenul până la care operează sau încetează măsura suspendării contractului individual de muncă în situația depunerii plângerii penale de către angajator împotriva angajatului.

8. **Tribunalul Bihor — Secția I civilă** consideră că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată, sens în care invocă jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

9. În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele de vedere solicitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, dispoziții potrivit cărora „(1) *Contractul individual de muncă poate fi suspendat din inițiativa angajatorului în următoarele situații: [...]*

b) *în cazul în care angajatorul a formulat plângere penală împotriva salariatului sau acesta a fost trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.*”

13. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că dispozițiile de lege criticate contravin următoarelor prevederi constituționale: art. 23 alin. (11) privind prezumția de nevinovăție, art. 41 alin. (1) referitor la dreptul la muncă, art. 47 alin. (1) privind nivelul de trai, art. 53 referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți și art. 16 alin. (1) referitor la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 au mai constituit obiect al controlului de constituționalitate prin prisma unor critici asemănătoare celor invocate în prezenta cauză. Astfel, atât cu prilejul controlului de constituționalitate *a priori* efectuat asupra Legii nr. 53/2003, prin Decizia nr. 24 din 22 ianuarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 5 februarie 2003, cât și cu prilejul soluționării unor excepții de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 520 din 11 octombrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 985 din 7 noiembrie 2005, Decizia nr. 926 din 18 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 773 din 14 noiembrie 2007, ori Decizia nr. 86 din 27 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 165 din 8 martie 2011, Curtea Constituțională a constatat constituționalitatea dispozițiilor de lege criticate în raport cu prevederile Legii fundamentale referitoare la prezumția de nevinovăție, dreptul la muncă și egalitatea în drepturi. Astfel, prin Decizia nr. 24 din 22 ianuarie 2003, Curtea a apreciat că sunt neîntemeiate criticile vizând încălcarea prezumției de nevinovăție, întrucât, „luând măsura suspendării contractului individual de muncă, angajatorul nu se pronunță asupra vinovăției sau nevinovăției angajatului și nici asupra răspunderii sale penale, acestea fiind chestiuni a căror soluționare intră în sfera de activitate a organelor judiciare”, iar măsura suspendării are un caracter provizoriu. Cu același prilej, Curtea a amintit că și în situația în care fapta pentru care s-a formulat plângere penală ori s-a dispus trimiterea în judecată nu va atrage răspunderea penală, aceasta poate constitui abatere disciplinară care poate oferi temeiul desfacerii contractului de muncă.

15. Prin deciziile mai sus menționate, Curtea a statuat că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 nu contravin nici dreptului la muncă, „salariatul nefiind împiedicat să se încadreze în perioada suspendării contractului de muncă la altă unitate sau în altă funcție decât cea cu care este incompatibilă fapta ce constituie obiectul acușării.”

16. De asemenea, prin Decizia nr. 520 din 11 octombrie 2005, Curtea a reținut că dispozițiile de lege criticate se aplică în mod egal față de toți salariații care se află în situații identice, fără privilegii și fără discriminări.

17. Referitor la rațiunile care justifică suspendarea contractului de muncă în cazul formulării unei plângeri penale de către angajator sau în cazul trimiterii în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 354 din 19 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 14 ianuarie 2002, când, analizând dispozițiile art. 16 și 17 din Legea nr. 1/1970 privind organizarea și disciplina muncii în unitățile socialiste de stat, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 27 din 27 martie 1970, a statuat că „suspendarea din funcție a salariaților este o măsură legală care protejează unitatea (societate comercială, regie autonomă etc.) față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale unei fapte penale”.

18. Curtea constată că prin considerentele deciziilor mai sus amintite a răspuns criticilor referitoare la măsura suspendării contractului individual de muncă prevăzută de dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003, fără a face o distincție între

cele două teze ale acestui text de lege, respectiv teza întâi, referitoare la suspendarea contractului ca urmare a formulării plângerii prealabile de către angajator împotriva salariatului, și teza a doua, privind suspendarea contractului individual de muncă în situația în care salariatul este trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută.

19. Analiza ansamblului reglementărilor referitoare la suspendarea raporturilor de muncă, a raporturilor de serviciu, la suspendarea din funcție ori din calitatea deținută relevă, ca regulă generală, că această măsură este impusă de situații cu caracter temporar, ce fac imposibilă desfășurarea activității ori a exercitării funcției. Deși dispozițiile art. 50, art. 51 și art. 52 din Legea nr. 53/2003 enumeră o serie de temeiuri ale suspendării contractului individual de muncă — de drept ori la inițiativa părților raportului de muncă —, reglementările cu caracter special aplicabile diverselor categorii socioprofessionale conțin prevederi specifice referitoare la suspendarea raporturilor de muncă, a raporturilor de serviciu ori a exercitării unei funcții, adecvate specificului activității avute în vedere. Astfel, cu titlu de exemplu, pot fi amintite temeiurile suspendării din funcție ca urmare a situației de incompatibilitate în care se găsește o persoană în raport cu funcția deținută [spre exemplu: art. 36 lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 724 din 13 octombrie 2011], ca urmare a aplicării unei sancțiuni disciplinare [spre exemplu: art. 62 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, art. 48 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.197 din 14 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, sau art. 36 lit. f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006], în cazul neîndeplinirii unor obligații profesionale, așa cum este plata unor taxe și contribuții [art. 36 lit. c) și e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006] și în alte situații asemănătoare.

20. Unele dintre reglementările cu caracter special nu fac decât să nuanțeze cauzele de suspendare prevăzute de Codul muncii, într-un context adaptat categoriei socioprofessionale vizate. O astfel de situație o constituie și acele reglementări care vizează protejarea prestigiului profesiei ori a funcției exercitate, dispoziții care nuanțează prevederile art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003, care tind la protejarea intereselor angajatorului și a unității ori a instituției în care își desfășoară activitatea salariatul. În această situație se încadrează ipoteza punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva persoanei pentru săvârșirea unor infracțiuni ce aduc atingere prestigiului profesiei — așa cum este situația practicienilor în insolvență sau a membrilor Corpului diplomatic și consular [art. 36 lit. h) teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006 și art. 60 din Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic și consular al României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 23 iunie 2003, cu modificările ulterioare] — ori a trimiterii în judecată pentru astfel de infracțiuni — așa cum este cazul funcționarilor publici, al magistraților ori al practicienilor în insolvență [art. 86 alin. (2) și art. 94 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 188/1999, art. 62 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 303/2004 și art. 36 lit. h) teza a doua din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2006].

21. Din examinarea acestor texte de lege, Curtea constată că, spre deosebire de reglementările speciale aplicabile funcționarilor publici, magistraților, practicienilor în insolvență

ori membrilor Corpului diplomatic și consular al României, art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 dispune, alături de ipoteza suspendării contractului individual de muncă ca urmare a trimerii în judecată a salariatului pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută (teza a doua a textului de lege criticat), și o situație unică în ansamblul reglementărilor privind măsura suspendării, respectiv cea a suspendării ca urmare a formulării unei plângeri prealabile de către angajator împotriva salariatului (teza întâi a textului de lege criticat), situație în care se află și autorii prezentei excepții de neconstituționalitate.

22. Având în vedere cele mai sus arătate, Curtea constată că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 impun o analiză distinctă a celor două teze conținute, cauzele suspendării contractului individual de muncă prevăzute de acest text de lege fiind, în mod evident, diferite. Această examinare distinctă a fost reținută și prin Decizia nr. 81 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 273 din 23 aprilie 2015, prin care Curtea a constatat constituționalitatea art. 52 alin. (1) lit. b) teza a doua din Legea nr. 53/2003, întrucât numai această teză avea aplicabilitate în litigiul în cadrul căruia fusese invocată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003.

23. De altfel, o nouă analiză a textului de lege criticat se impune cu atât mai mult cu cât Curtea constată că, prin modificări legislative recente, legiuitorul are tendința de a spori garanțiile ce însoțesc suspendarea raporturilor de muncă ori suspendarea din funcție, pentru a asigura nu numai caracterul obiectiv al acestei măsuri cu ample consecințe pentru cel căruia i se aplică, dar și faptul că intervine în cazuri bine fundamentate, cât mai puțin supuse incertitudinilor. În mod concret, Curtea are în vedere modificările operate de art. 71 pct. 4 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesuale penale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 515 din 14 august 2013, asupra dispozițiilor art. 62 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 303/2004, modificări care au avut ca efect deplasarea momentului când este dispusă suspendarea din funcție a magistratului de la punerea în mișcare a acțiunii penale — potrivit reglementării anterioare — la trimeria în judecată a acestuia — potrivit reglementării actuale.

24. Nu mai puțin relevant este și faptul că, în contextul modificărilor legislative amintite, Curtea a constatat, prin Decizia nr. 270 din 23 aprilie 2015, neconstituționalitatea dispozițiilor art. 48 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, reținând, în esență, că acest text de lege, prin care se reglementa suspendarea din funcție a personalului auxiliar din justiție la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale împotriva acestuia, este neconstituțional, urmând ca în acest caz suspendarea să aibă loc la momentul trimerii în judecată.

25. În consecință, trecând la examinarea dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003, Curtea observă că inițiativa suspendării contractului individual de muncă este lăsată în această ipoteză legală în totalitate la dispoziția angajatorului, cel care formulează plângerea prealabilă și dispune, în același timp, suspendarea raportului de muncă. Desigur, așa cum s-a reținut în jurisprudența constituțională, suspendarea raportului de muncă nu are semnificația încălcării prezumției de nevinovăție. Chiar dacă în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că principiul prezumției de nevinovăție consacrat de art. 6 paragraful 2 din

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu se limitează la o simplă garanție procedurală în materie penală, sfera acestuia de aplicare fiind mai vastă și impunând ca niciun reprezentant al statului sau al unei autorități publice să nu declare că o persoană este vinovată de o infracțiune, înainte ca vinovăția acesteia să fi fost stabilită de o „instanță” (Hotărârea din 4 iunie 2013, pronunțată în Cauza *Teodor împotriva României*, paragraful 36), Curtea Constituțională apreciază în continuare, în acord cu cele reținute prin Decizia nr. 24 din 22 ianuarie 2003, că, dispunând suspendarea contractului de muncă, angajatorul nu se pronunță asupra vinovăției sau nevinovăției angajatului și nici asupra răspunderii sale penale, acestea fiind chestiuni a căror soluționare intră în sfera de activitate a organelor judiciare. De asemenea, nici nu se poate susține că această măsură ar putea fi echivalată cu ceea ce instanța europeană înțelege prin acuzație de vinovăție penală formulată de un „reprezentant al statului sau al unei autorități publice”, înainte de pronunțarea instanței. În sfârșit, Curtea amintește că suspendarea contractului individual de muncă în ipoteza legală analizată nu îmbracă forma unei sancțiuni penale și nici chiar cea a unei sancțiuni disciplinare.

26. Deopotrivă, Curtea, amintind jurisprudența sa, în care a statuat că principiul constituțional al egalității în drepturi nu presupune uniformitate, astfel că situații diferite justifică și uneori chiar impun un tratament juridic (Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994), apreciază că nu pot fi reținute nici criticile referitoare la încălcarea art. 16 alin. (1) din Constituție, întrucât legiuitorul este liber să stabilească condiții diferite referitoare la suspendarea raporturilor de muncă, a raporturilor de serviciu, a funcției ori a activității, atât timp cât are în vedere categorii socio-profesionale diferite, care nu se află în situații comparabile.

27. În sfârșit, Curtea apreciază ca fiind lipsite de temei și criticile referitoare la încălcarea prevederilor constituționale privind nivelul de trai, de vreme ce salariatul suspendat nu este împiedicat să muncească pe durata suspendării într-un alt loc de muncă, asigurându-și astfel venitul necesar traiului.

28. Cât privește problema conformității dispozițiilor de lege analizate cu prevederile constituționale privind dreptul la muncă, Curtea reține că art. 41 alin. (1) din Constituție se referă la dreptul la muncă, prevăzând că acesta „nu poate fi îngrădit. *Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă.*” Art. 6 pct. 1 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale prevede totodată că „statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul la muncă ce cuprinde dreptul pe care îl are orice persoană de a obține posibilitatea să-și câștige existența printr-o muncă liber aleasă sau acceptată și vor lua măsuri potrivite pentru garantarea acestui drept.” Deopotrivă, art. 23 pct. 1 din Declarația Universală a Drepturilor Omului stabilește că „orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului”, în timp ce art. 15 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene proclamă că „orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber.”

29. Având în vedere toate aceste reglementări, precum și cele statuate prin Decizia nr. 513 din 20 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 598 din 11 iulie 2006, în sensul că prevederile constituționale referitoare la dreptul la muncă asigură oricărei persoane posibilitatea de a exercita profesia sau meseria pe care o dorește, în anumite condiții stabilite de legiuitor, dar nu vizează obligația statului de a garanta accesul tuturor persoanelor la toate profesiile, Curtea Constituțională a reținut în mod corect în jurisprudența sa că

art. 52 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 53/2003 nu împiedică salariatul să se încadreze în perioada suspendării contractului de muncă la altă unitate sau în altă funcție decât cea cu care este incompatibilă fapta ce constituie obiectul acușării.

30. Cu toate acestea, Curtea observă că dreptul la muncă este un drept complex, ce implică diferite aspecte, dintre care libertatea alegerii profesiei și a locului de muncă reprezintă numai una dintre componentele acestui drept. Astfel, odată dobândit un loc de muncă, acesta trebuie să se bucure de o serie de garanții care să-i asigure stabilitatea, neputând fi de conceput că prevederile constituționale ar asigura libertatea de a obține un loc de muncă, dar nu și garantarea păstrării acestuia, cu respectarea, evidentă, a condițiilor și limitelor constituționale. În acest sens sunt cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 383 din 7 iulie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 792 din 31 august 2005, în care s-a arătat că cea mai importantă garanție pentru exercitarea dreptului la muncă o constituie stabilirea limitativă prin lege a cazurilor în care și a motivelor pentru care încetarea raporturilor juridice de muncă poate avea loc din inițiativa și din voința unilaterală a angajatorului. Prin aceeași decizie, Curtea a precizat că „persoana care accede la o activitate economică pe baza liberei sale inițiative și utilizează forță de muncă salariată are obligația să respecte reglementările legale referitoare la încheierea, executarea și încetarea contractelor individuale de muncă.”

31. Ca atare, Curtea apreciază că, deși nu se poate vorbi de o negare a dreptului la muncă, în sensul împiedicării persoanei de a alege liber o profesie ori un alt loc de muncă, în egală măsură nu se poate omite că măsura suspendării contractului individual de muncă reprezintă o restrângere a exercițiului dreptului la muncă, lăsată de dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 la dispoziția angajatorului, astfel că se impune a fi analizat dacă sunt îndeplinite condițiile constituționale referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți, prin efectuarea unui test de proporționalitate (așa cum prevăd dispozițiile art. 53 din Constituție, dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale prin Decizia nr. 266 din 21 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 443 din 19 iulie 2013, Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, ori Decizia nr. 13 din 15 ianuarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 175 din 13 martie 2015), pentru a verifica dacă această restrângere este rezonabilă, proporțională cu obiectivul urmărit și nu transformă acest drept într-unul iluzoriu/teoretic.

32. Așa cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 266 din 21 mai 2013 și Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, paragraful 30, conform principiului proporționalității, „orice măsură luată trebuie să fie *adecvată* — capabilă în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, *necesară* — indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și *proporțională* — justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit. Astfel, în vederea realizării testului de proporționalitate, Curtea trebuie, mai întâi, să stabilească scopul urmărit de legiuitor prin măsura criticată și dacă acesta este unul legitim, întrucât testul de proporționalitate se va putea raporta doar la un scop legitim.” De asemenea, Curtea a precizat prin Decizia nr. 266 din 21 mai 2013 că pentru corecta aplicare a testului este necesară examinarea fiecăruia dintre cele 3 elemente în ordinea respectivă.

33. Urmând reperele mai sus arătate, Curtea va analiza în continuare dacă măsura suspendării contractului individual de muncă în ipoteza art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 este justificată de un scop legitim, dacă este adecvată acestui scop, necesară și dacă se păstrează un just

echilibru între drepturile și interesele în concurs pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit. Astfel, raportându-se la cele reținute prin Decizia nr. 354 din 19 decembrie 2001, Curtea reține că suspendarea din funcție a salariaților este o măsură legală care tinde să protejeze interesele angajatorului față de pericolul continuării activității ilicite și al extinderii consecințelor periculoase ale unei fapte penale. Prin urmare, restrângerea exercițiului dreptului la muncă este justificată, în această situație, de apărarea drepturilor și intereselor angajatorului, care pot îmbrăca atât o formă patrimonială, cât și una nepatrimonială și pot avea natura unor drepturi fundamentale, așa cum este dreptul de proprietate, dar și de necesitatea protejării libertății economice, consacrate de art. 45 din Constituție, care presupune, între altele, și dreptul angajatorului de lua măsurile necesare bunei desfășurări a activității economice. Astfel, măsura suspendării contractului individual de muncă în ipoteza legală analizată se circumscrie condițiilor art. 53 alin. (1) din Legea fundamentală, potrivit cărora „*exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea [...] drepturilor și a libertăților cetățenilor [...].*”

34. Referitor la caracterul adecvat și necesar al restrângerii exercițiului dreptului la muncă în raport cu scopul urmărit, Curtea apreciază că suspendarea contractului individual de muncă reprezintă o măsură adaptată scopului urmărit și este capabilă, în abstract, să îndeplinească exigențele acestuia. Deși protejarea drepturilor salariatului, aflat în raporturi de subordonare față de angajator, reprezintă o formă de a asigura însăși protecția dreptului la muncă, ca drept fundamental, legiuitorul este ținut, în egală măsură, să asigure protecția drepturilor angajatorului, prin instituirea unor măsuri apte să realizeze în mod concret scopul propus. Prin urmare, protecția dreptului la muncă nu poate fi absolutizată cu consecința afectării dreptului angajatorului de a-și exercita libertatea economică, așa cum de altfel a statuat Curtea și prin Decizia nr. 1.459 din 8 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 30 din 13 ianuarie 2012, iar suspendarea contractului individual de muncă apare ca o măsură adecvată în împrejurările în care menținerea în activitate a salariatului ar fi de natură să atragă consecințe negative asupra activității economice, afectând drepturile și interesele angajatorului. Curtea apreciază, deopotrivă, că reglementarea posibilității angajatorului de a suspenda contractul individual de muncă în situația în care consideră că interesele sale ar fi afectate prin menținerea în activitate a salariatului, ca urmare a activității prezumat ilicite a acestuia, este un instrument necesar pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor și intereselor sale.

35. Cât privește caracterul proporțional al măsurii reglementate de art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003, respectiv al realizării unui echilibru just între drepturile în concurs, anume dreptul la muncă și dreptul angajatorului de lua măsurile necesare bunei desfășurări a activității economice, Curtea reține că suspendarea contractului individual de muncă, din inițiativa angajatorului, atunci când există temeiuri pentru a aprecia că activitatea ilicită a salariatului ar periclita interesele angajatorului, trebuie să se supună unor condiții care să asigure că această măsură nu are un caracter arbitrar. Altfel spus, Curtea consideră că, în măsura în care legea asigură angajatorului posibilitatea de a dispune suspendarea contractului individual de muncă în vederea protejării intereselor sale economice, ca o expresie a art. 45 din Constituție, o astfel de măsură, cu consecințe ample asupra drepturilor salariatului, trebuie însoțită de garanția unei decizii obiective și temeinic fundamentate din partea angajatorului. În acest sens, Curtea reține că măsura suspendării determină încetarea temporară a obligațiilor părților ce izvorăsc din

contractul individual de muncă, iar, în ipoteza textului de lege analizat, cauza suspendării nu operează de drept și nici nu este o exprimare a voinței salariatului, ci a angajatorului. Mai mult, Curtea reține că, spre deosebire de situația altor categorii socio-profesionale, când suspendarea operează ca urmare a punerii în mișcare a acțiunii penale și/sau a trimiterii în judecată, acte dispuse de magistrați, având un caracter obiectiv, extrinsec raporturilor dintre cel care desfășoară activitatea profesională și instituția, autoritatea ori corpul profesional din care face parte, suspendarea contractului de muncă în ipoteza art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 se poate dispune de către angajator ca urmare a plângerii penale pe care tot el o formulează împotriva salariatului, de voința acestuia depinzând, deopotrivă, cauza suspendării contractului de muncă și instituirea acestei măsuri. În aceste condiții, Curtea consideră că respectarea garanțiilor de obiectivitate și de temeinicie ale deciziei de suspendare dispuse de angajator poate fi în mod facil pusă sub semnul îndoielii, de vreme ce art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 lasă aprecierea temeiului de suspendare, în întregime, la dispoziția angajatorului ale cărui decizii sunt susceptibile a fi calificate drept subiective și, uneori, chiar abuzive, mai ales în contextul raporturilor contractuale de muncă care, prin natura lor, presupun o semnificativă interacțiune umană. Astfel, nu trebuie omis că aceste raporturi presupun o subordonare a salariatului față de angajator, caracterizată prin executarea unei munci sub autoritatea angajatorului, care are îndrituirea de a da ordine și directive, de a controla prestarea muncii și de a sancționa încălcările săvârșite de către angajat.

36. Desigur, Curtea reține că art. 52 alin. (2) din Legea nr. 53/2003, instituind o măsură de protecție pentru drepturile salariatului suspendat a cărui nevinovăție a fost constatată, prevede posibilitatea reluării de către acesta a activității anterioare și plata, în temeiul normelor și principiilor răspunderii

civile contractuale, a unei despăgubiri egale cu salariul și celelalte drepturi de care a fost lipsit pe perioada suspendării contractului. De asemenea, salariatul suspendat ar putea ocupa un alt loc de muncă pe perioada suspendării, așa cum a reținut chiar Curtea Constituțională în jurisprudența sa. Garanțiile mai sus arătate se referă la păstrarea locului de muncă și la asigurarea dreptului la salariu după încetarea suspendării, precum și la dreptul salariatului de a alege în mod liber un alt loc de muncă pe durata suspendării. Chiar și în aceste condiții, Curtea apreciază că reglementarea cauzelor de suspendare nu poate lăsa deschisă posibilitatea emiterii unor decizii arbitrare ori netemeinice, pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acestui drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 53 alin. (2) referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

37. Așa fiind, Curtea constată că, în urma efectuării testului de proporționalitate vizând măsura restrângerii exercițiului dreptului la muncă, suspendarea contractului individual de muncă ca efect al formulării unei plângeri penale de către angajator împotriva salariatului nu întrunește condiția caracterului proporțional, măsura fiind excesivă în raport cu obiectivul ce trebuie atins, astfel că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 sunt neconstituționale.

38. În ceea ce privește dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) teza a doua din Legea nr. 53/2003, Curtea constată că acestea nu sunt aplicabile în litigiul în cadrul căruia a fost invocată excepția de neconstituționalitate, neîndeplinind condiția prevăzută de art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, potrivit căreia obiectul excepției de neconstituționalitate trebuie să aibă legătură cu soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) teza a doua din Legea nr. 53/2003 urmează a fi respinsă ca inadmisibilă.

39. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Dorina Marioara Vese și Marilena Tăut în Dosarul nr. 1.824/111/2014 al Tribunalului Bihor — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 52 alin. (1) lit. b) teza întâi din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 52 alin. (1) lit. b) teza a doua din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, excepție ridicată de aceiași autori în același dosar al Tribunalului Bihor — Secția I civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului Bihor — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 23 aprilie 2015.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
AUGUSTIN ZEGREAN

Magistrat-asistent,
Patricia Marilena Ionea

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

**privind modificarea Ordinului viceprim-ministrului,
ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, nr. 1.648/2014
pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile
de punere în aplicare a măsurii de promovare a vinurilor,
eligibilă pentru finanțare în cadrul Programului național
de sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014—2018,
și pentru aprobarea modelului de contract privind punerea
în aplicare a programelor de promovare a vinurilor**

Văzând Referatul de aprobare al Direcției generale politici agricole și strategii nr. 159.721 din 25 mai 2015 și Avizul Comisiei Europene Ares (2015) 58697 din 8 ianuarie 2015,

având în vedere prevederile Regulamentului delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro, ale Orientărilor Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014—2020, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 204 din 1 iulie 2014, precum și ale Regulamentului delegat (UE) nr. 612/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1.308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului prin modificarea Regulamentului (CE) nr. 555/2008 al Comisiei în ceea ce privește noile măsuri din cadrul programelor naționale de sprijinire a sectorului vitivinicol,

în temeiul art. 3 alin. (11) și (12) și al art. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 578/2014 privind stabilirea modului de acordare a sprijinului financiar din partea Uniunii Europene pentru producătorii din sectorul vitivinicol în perioada 2014—2018, cu completările ulterioare,

în baza art. 10 alin. (5) și (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.185/2014 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. I. — Ordinul viceprim-ministrului, ministrul agriculturii și dezvoltării rurale, nr. 1.648/2014 pentru aprobarea Normelor metodologice privind condițiile de punere în aplicare a măsurii de promovare a vinurilor, eligibilă pentru finanțare în cadrul Programului național de sprijin al României în sectorul vitivinicol 2014—2018, și pentru aprobarea modelului de contract privind punerea în aplicare a programelor de promovare a vinurilor, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 833 din 14 noiembrie 2014, se modifică după cum urmează:

1. În anexa nr. 1, la articolul 2, litera d) va avea următorul cuprins:

„d) *solicitanți* — pentru submăsura de promovare prin informare a vinurilor produse în Uniunea Europeană: forme asociative profesionale ale producătorilor din sectorul vitivinicol, organizații interprofesionale din sectorul vitivinicol, instituții sau autorități publice, după caz, cu respectarea prevederilor legale în vigoare care propun programe de promovare a acestor vinuri, iar pentru submăsura de promovare a vinurilor în țări terțe: societăți românești producătoare de vinuri cu D.O.C. și/sau I.G. și/sau vinuri pentru care se indică soiul viței-de-vie, forme asociative profesionale ale producătorilor din sectorul vitivinicol, organizații interprofesionale din sectorul vitivinicol ai căror membri produc și exportă vinuri cu

D.O.C. și/sau I.G. și/sau vinuri pentru care se indică soiul viței-de-vie, instituții sau autorități publice, după caz, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, care propun programe de promovare a acestor vinuri; accesarea măsurii de promovare a vinurilor de către instituții sau autorități publice se poate face numai în asociere, încheiată în condițiile legii, cu una sau mai multe dintre formele asociative profesionale menționate anterior.”

2. În anexa nr. 2, anexa nr. 12 la contract „Cursuri de schimb utilizate și formular decont” se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Dumitru Daniel Botănoiu,
secretar de stat

București, 9 iunie 2015.
Nr. 1.474.

ANEXĂ
(Anexa nr. 12 la contract)

Cursuri de schimb utilizate și formular decont

1. Constituirea garanției aferente avansului, plată avans, justificare parțială/finală a avansului se va face astfel:

Cursul de schimb utilizat de beneficiar pentru constituirea garanției aferente avansului, cererea de plată în avans, justificarea parțială/finală avans este ultimul curs de schimb stabilit de Banca Centrală Europeană (BCE) în luna anterioară celei în care este depusă cererea de plată, în conformitate cu prevederile art. 37, 38 și 40 din Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1.306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți și alte organisme, gestiunea financiară, verificarea și închiderea conturilor, garanțiile și utilizarea monedei euro.

Acest curs de schimb este utilizat și de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (A.P.I.A.) pentru verificarea constituirii de către beneficiari a garanției aferente avansului, plată avans, justificare parțială/finală avans.

2. Pentru plată intermediară și sold

Cursul de schimb utilizat de beneficiar este ultimul curs de schimb stabilit de BCE în luna anterioară celei în care este depusă cererea de plată.

Cursul de schimb utilizat de A.P.I.A. pentru efectuarea plății către beneficiar este penultimul curs de schimb stabilit de BCE înainte de luna pentru care se declară cheltuielile sau veniturile alocate, în conformitate cu art. 11 alin. (1) paragraful al doilea din Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014, adică penultimul curs stabilit de BCE înaintea lunii în care se efectuează plata.

Formularul 04 „Decont de cheltuieli pentru justificare parțială/finală avans/plata intermediară/ sold în cadrul contractului”,*) este document de lucru comun, inițiat de beneficiar și completat și verificat de A.P.I.A.

Beneficiarul are obligația de a-l completa (rubricile 1—18) și de a-l transmite către A.P.I.A. atât în format electronic, pe adresa de e-mail: promovare@apia.org.ro, cât și pe suport hârtie, semnat și ștampilat (la depunerea cererii de justificare avans/plată intermediară/sold).

*) Formularul este reprodus în facsimil.

Beneficiar:

Decont de cheltuieli pentru justificare parțială/finală avans/plată intermediară sold în cadrul contractului

Acțiune / Data desfășurării acțiunii	Buget previzionat (euro)	Buget modificat prin Act Adțional (dacă este cazul), (euro)	Variații în limita a 10%	Organism de implementare/ Subcontractant	Nr. și dată factură	Document de plată		Extras de cont		Obiectul cheltuielilor	Suma solicitată (moneda țării țării terțe)	Curs de schimb BCE (moneda țării terțe/euro)	Suma facturată (100%) (euro)	Suma solicitată (80% sau 50%) (euro)	Suma decontată (80% sau 50%) (lei/euro)	Curs de schimb BCE (lei/euro) la data plății	Suma decontată (80% sau 50%) (lei)	Suma neeligibilă (80% sau 50%)	Contribuție FEAGA (50%)		Contribuție BN (30%)				
						Tip și număr	Data plății	Număr	Data										lei	euro	lei	euro			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Acțiunea 1*																									
subacțiune 1.1																									
subacțiune 1.2																									
subacțiune 1.n																									
Costuri de personal, transport, cazare, masă, defalcate pe fiecare subacțiune																									
Total acțiunea 1																									
Acțiunea „n”																									
subacțiune n.1																									
subacțiune n.n.																									
Costuri de personal, transport, cazare, masă, defalcate pe fiecare subacțiune																									
Total acțiunea „n”																									
Evaluarea rezultatelor acțiunilor conform anexei 3, pct. 6.2 din contract																									
Total cheltuieli Acțiuni																									
Cheltuieli generale 4% din total acțiuni fără costuri de personal, transport, cazare, masă																									
TOTAL CHELTUIELI ELIGIBILE																									

* Costurile pe acțiune pot include cheltuieli de transport, cazare, masa, necesare realizării acțiunii.

Semnătură și ștampila beneficiar,

Intocmit/ Verificat, Data

Certificat cu realitatea, regularitatea și legalitatea operațiunilor, Data

Bun de plată, Data Director DCEPPA

UE, BN LEI

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 8 din 27 aprilie 2015

Dosar nr. 294/1/2015

Iulia Cristina Tarcea — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Lavinia Curelea — președintele Secției I civile
 Roxana Popa — președintele delegat al Secției a II-a civile
 Ionel Barbă — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
 Mirela Sorina Popescu — președintele Secției penale
 Nina Ecaterina Grigoraș — judecător la Secția I civilă
 Viorica Cosma — judecător la Secția I civilă
 Alina Iuliana Țuca — judecător la Secția I civilă — judecător-raportor
 Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă
 Alina Sorinela Macavei — judecător la Secția I civilă
 Ileana Izabela Dolache — judecător la Secția a II-a civilă
 Constantin Brânzan — judecător la Secția a II-a civilă
 Carmen Trănica Teau — judecător la Secția a II-a civilă
 Rodica Dorin — judecător la Secția a II-a civilă — judecător-raportor
 Ruxandra Monica Duță — judecător la Secția a II-a civilă
 Gheorghita Luțac — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Iuliana Măiereanu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Cezar Hîncu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Carmen Maria Ilie — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Elena Canțâr — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Angela Dragne — judecător la Secția penală
 Ana Maria Dascălu — judecător la Secția penală
 Ștefan Pistol — judecător la Secția penală — judecător-raportor
 Mariana Ghena — judecător la Secția penală
 Simona Daniela Encean — judecător la Secția penală

Dosarul nr. 18.699/306/2013, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: în aplicarea art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă, existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice:

a) suspendă executarea silită începută de un creditor garantat, al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal?

b) determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri, împiedicând astfel executarea silită începută de un creditor garantat?

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar au fost depuse practica judiciară și raportul întocmit de judecătorii-raportori. Se mai referă asupra faptului că raportul a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, care au depus puncte de vedere în termenul prevăzut de lege, și că la data de 24 aprilie 2015 s-a comunicat punctul de vedere al procurorului general, care a opinat, în principal, în sensul respingerii sesizării ca inadmisibilă, iar pe fondul sesizării a apreciat că sechestrul asigurător penal constituie un impediment la inițierea ori, după caz, continuarea executării silite a unui bun asupra căruia au fost constituite garanții reale.

Se ia act că după renumerotarea textelor, ca urmare a republicării Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, art. 711 din Codul de procedură civilă a devenit art. 712. Ca urmare, toate referirile din cuprinsul prezentei decizii la art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă se vor considera ca fiind făcute la art. 712 și următoarele din Codul de procedură civilă.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

1. Titularul și obiectul sesizării

Tribunalul Sibiu — Secția I civilă a dispus, prin încheierea pronunțată în ședința publică din data de 23 decembrie 2014 în Dosarul nr. 18.699/306/2013, aflat pe rolul acestei instanțe, în apel, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: în aplicarea art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă, existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice: a) suspendă executarea silită începută de un creditor garantat, al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal?; b) determină nulitatea actelor

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 294/1/2015 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu — Secția I civilă în

de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri, împiedicând astfel executarea silită începută de un creditor garantat?

2. Expunerea succintă a procesului

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sibiu la data de 25 noiembrie 2013 sub nr. 18.699/306/2013, contestatoarea Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism a solicitat, în contradictoriu cu intimații BRD — GSG — S.A. — Sucursala S. și garanții ipotecari C. I. și C. I. C., anularea formelor de executare silită efectuate în dosarul execuțional nr. .../A/2013 al Societății Civile Profesionale de Executori Judecătorești Asociați H. R. și P. I., anularea publicației de vânzare imobiliară nr. .../2013 din același dosar, vizând vânzarea prin licitație publică a imobilului situat în S., str. D. C. nr. ..., precum și suspendarea executării silite până la soluționarea contestației la executare.

Prin Sentința civilă nr. 2.383 din 22 aprilie 2014, Judecătoria Sibiu a respins ca neîntemeiată excepția tardivității completării contestației, excepția lipsei calității procesuale active, excepția lipsei de interes a contestatoarei și excepția inadmisibilității contestației la executare. A respins contestația la executare formulată de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism în contradictoriu cu intimații BRD — GSG S.A. — Sucursala S. și C. I. și C. I. C. ca neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel instanța a reținut că la data de 7 noiembrie 2013 s-a comunicat contestatoarei un exemplar din publicația de vânzare nr. ... din ... 2013, întocmită de executorul judecătorec H. R., cu privire la imobilul situat în S., str. D. C. nr. ..., jud. S., înscris în cartea funciară, ce urma a fi scos la licitație publică în data de 3 decembrie 2013, ora 13,30, prețul de pornire fiind fixat la 45.000 euro. Proprietarii acestui imobil erau numiți C. I. și C. I. C., în calitate de garanți ipotecari.

În cuprinsul publicației de vânzare imobiliară se arată că vânzarea imobilului în litigiu se realizează la solicitarea creditoarei S.C. BRD — GSG — S.A., întrucât debitorii-garanți ipotecari datorează acesteia suma totală de 381.086,28 euro reprezentând credit-dobânzi și comisioane calculate și neîncasate, în temeiul titlurilor executorii constând în contract de credit-novație nr. .../2011, modificat prin actele adiționale nr. .../2012 și nr. .../2012, contract de credit-novație nr. .../2011, contracte de ipotecă nr. .../2011 și nr. .../2011 autentificate, la care se adaugă cheltuielile de executare.

În același timp, imobilul urmărit era grevat și de alte sarcini, notate în cartea funciară.

Față de această stare de fapt, instanța de fond a apreciat că trebuie să analizeze care dintre cele două proceduri va avea întâietate: desfășurarea procedurii executării silite conform normelor de procedură civilă sau sechestrul asigurător instituit potrivit Codului de procedură penală.

Așa fiind, a reținut că executarea silită a fost încuviințată prin Încheierea nr. 2.107/CC din 10 aprilie 2013, în temeiul art. 665 alin. (3) din Codul de procedură civilă¹, la solicitarea creditoarei S.C. BRD — GSG — S.A. împotriva debitorilor garanți C. I. și C. I. C., că la acel moment nu s-a reținut niciun impediment care să conducă la respingerea cererii de încuviințare a executării silite și că, odată încuviințată executarea silită, este permis creditorului să ceară executorului judecătorec să recurgă simultan ori succesiv la toate modalitățile de executare prevăzute de lege în vederea realizării drepturilor sale.

Instanța a avut în vedere și dispozițiile art. 163 din Codul de procedură penală din 1968, conform căruia măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestrul asigurător, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, precum și în vederea reparării pagubei produse prin infracțiune. Ca atare, sechestrul este instituit pentru a se asigura despăgubirea părților civile din dosarul penal.

Or, în prezenta cauză, părțile civile din dosarul penal vin în concurs cu intimata S.C. BRD — GSG — S.A., creditor ipotecar.

La momentul instituirii sechestrului penal, imobilul era afectat deja de o ipotecă, drept urmare a unui contract de împrumut cu garanție imobiliară. De aceea, sechestrul instituit potrivit art. 163 din Codul de procedură penală din 1968 nu poate să constituie un impediment la inițierea și/sau continuarea executării silite, ci, ulterior valorificării bunului și adjudecării acestuia liber de orice sarcini, sechestrul se va menține asupra sumei de bani rezultate din diferența dintre prețul de vânzare și valoarea creanței garantate.

Executarea silită demarată de creditorul ipotecar ce deține un titlu executoriu, prin care încearcă recuperarea creanței sale, nu are nicio legătură cu cauza penală în care a fost dispusă măsura asigurătorie a sechestrului. Așadar, este vorba despre un fals conflict între acțiunea penală în care a fost dispus sechestrul și executarea silită demarată de creditor pentru recuperarea unei creanțe certe, lichide și exigibile.

Chiar dacă sechestrul asigurător se poate transforma, ca urmare a unei hotărâri de condamnare, într-un sechestr definitiv executoriu — și astfel creanța statului dintr-una eventuală sau sub condiție într-una simplă —, în niciun caz legalitatea măsurii asigurătorii nu are vreo înrâurire asupra posibilității de executare silită a creanței puse în executare.

În concluzie, instanța de fond a reținut că prin instituirea sechestrului și indisponibilizarea bunului potrivit art. 163 din Codul de procedură penală nu s-a realizat în mod automat o blocare a demarării sau a continuării executării silite inițiate de către un creditor ipotecar.

Împotriva acestei sentințe, în termen legal, a declarat apel contestatoarea, care a solicitat modificarea în parte a sentinței și anularea executării silite inițiate de Societatea Civilă Profesională de Executori Judecătorești Asociați H. R. și P. I. în dosarul de executare .../A/2013 și a publicației de vânzare imobiliară nr. ... din ... 2013.

Cererea de apel a fost întemeiată pe aceleași considerente promovate prin contestația la executare.

La termenul din data de 11 decembrie 2014, intimata S.C. BRD — GSG — S.A. a solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la dezlegarea următoarei probleme de drept:

În interpretarea dispozițiilor art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă, existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice:

a) suspendă executarea silită începută de un creditor garantat al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal?;

b) determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri, împiedicând astfel executarea silită începută de un creditor garantat?

¹ Art. 666 alin. (3) din Codul de procedură civilă după renumerotare, ca urmare a republicării Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015.

3. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

Prin Încheierea pronunțată în data de 23 decembrie 2014 în Dosarul nr. 18.699/306/2013, Tribunalul Sibiu — Secția I civilă a constatat admisibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 519 din Codul de procedură civilă, motivat de următoarele considerente:

3.1. De lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât temeiul de drept arătat produce efectul suspendării executării silită și al anulării actelor de executare (existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice suspendă executarea silită începută de un creditor garantat sau determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra aceluiași bunuri).

3.2. Problema de drept enunțată este nouă, deoarece, prin consultarea jurisprudenței, s-a constatat că asupra acestei probleme Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre.

3.3. Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție consultate la data de 18 decembrie 2014.

4. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

4.1. Apelanta Direcția de Investigare a Infraacțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, prin note de ședință, a solicitat respingerea cererii de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție, arătând că:

Potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, de lămurirea chestiunii de drept ce se solicită a fi supusă analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să depindă soluționarea pe fond a cauzei cu care este învestită instanța de trimitere.

Așadar, textul citat reglementează posibilitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu lămurirea unei chestiuni prejudiciale, care trebuie să aibă un caracter prealabil, adică să preceadă judecata pe care instanța de control judiciar o va face asupra fondului cauzei.

Conform Dicționarului explicativ al limbii române, prin *prealabil* se înțelege „care trebuie cercetat înainte de începerea unei acțiuni principale, care trebuie examinat înainte de a trece mai departe, preparator, preliminar, anticipat, anterior”, iar prin *prejudicial* „care precede o judecată, care trebuie judecată în primul rând, preliminar”.

Or, în speță „chestiunea de drept” invocată de intimată reprezintă, în realitate, chiar problema de fond (litigioasă) a cauzei. A da eficiență cererii intimatei ar echivala cu pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție asupra fondului, în locul instanței de control judiciar, legal învestită în acest sens.

Contestatoarea-apelantă a opinat în sensul că prin intermediul procedurii prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă intimata urmărește, de fapt, să obțină efectul generat de instituția recursului în interesul legii.

Că este așa o arată chiar faptul că intimata face o simplă analiză a practicii judiciare în materie, departajând-o în funcție de natura soluțiilor, favorabile sau defavorabile.

Pe fondul chestiunii, a arătat că în interpretarea dispozițiilor art. 249 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală, măsurile asigurătorii penale constituie măsuri procesuale cu caracter real întrucât, pe perioada activității lor, au ca efect indisponibilizarea bunurilor asupra cărora au fost instituite, anume împiedică încheierea oricărui act juridic civil având ca obiect înstrăinarea acestora, inclusiv executarea silită, efectul de indisponibilizare răstrângându-se asupra întregii situații (realități) juridice a bunurilor, inclusiv asupra oricărei sarcini a terților cu privire la acestea.

Interesul ocrotit de sechestrul asigurător penal este unul general, al societății, spre deosebire de sarcinile civile (ipotecă, gaj etc.) care sunt instituite convențional, pentru protejarea unui singur creditor în raport cu actele debitorului care îi pot vătăma interesele.

Ipoteca, ca drept real accesoriu, de garantare, nu are drept efect indisponibilizarea bunului, proprietarul acestuia păstrând toate atribuțiile dreptului său, recunoscut de lege, inclusiv dreptul de dispoziție sub toate aspectele.

Contrar interpretării intimatei-creditoare, sechestrul asigurător penal este complet diferit de cel civil atât din punctul de vedere al naturii juridice, cât și al efectelor pe care le produce.

Or, prin combinarea normelor care reglementează sechestrul asigurător civil cu cele care guvernează sechestrul asigurător penal, pentru a ajunge la concluzia dorită, intimata-creditoare nu urmărește altceva decât legitimarea unei *lex tertiae*.

Întrucât art. 249 alin. (2) din Codul de procedură penală nu distinge, indisponibilizarea generată de instituirea sechestrului asigurător asupra bunului imobil în cauză vizează atât efectele actelor civile anterioare, cât și pe cele ale actelor ulterioare aplicării măsurii respective.

Eventuala ordine de preferință a creanțelor poate fi pusă în discuție și analizată numai după ridicarea definitivă a sechestrului asigurător penal, care nu reprezintă o măsură cu caracter dispozitiv, ci imperativ.

Indisponibilizarea reglementată de art. 249 alin. (2) din Codul de procedură penală nu reprezintă o alternativă de care să nu se țină seama, ci o cerință absolută în aplicarea legii. Bunurile sunt scoase din circuitul civil pe durata procesului penal, ceea ce înseamnă că nu pot fi vândute la licitație chiar dacă există cererea de executare silită a creditorilor ipotecari.

Bunurile se află în afara circuitului civil până la soluționarea cauzei în mod definitiv, după cum prevede art. 397 din Codul de procedură penală. Așadar, în ipoteza instituirii unui sechestrului asigurător în baza art. 249 din Codul de procedură penală nu se înlătură dreptul de urmărire preferențială al creditorului ipotecar, ci are loc, *ope legis*, o temporizare a executării silită.

Ulterior instituirii sechestrului asigurător penal și până la ridicarea definitivă a acestuia, bunul nu mai poate face obiectul niciunui act sau niciunei operațiuni juridice cu caracter civil, indiferent că este vorba despre un terț de bună-credință.

Contrar opiniei creditoarei, în ipoteza adjudecării bunului la licitație publică, acesta nu trece liber de sarcini în proprietatea adjudecatarului, ci grevat de sechestrul asigurător penal (desigur, atâta vreme cât acesta nu a fost ridicat de organul judiciar penal competent pe calea prevăzută de lege).

A primi argumentele creditoarei ar însemna ca executorul judecătoresc să poată dispune ridicarea sechestrului asigurător penal prin întocmirea actului de adjudecare, ceea ce ar genera o stare de anomie.

4.2. Intimata S.C. BRD — GSG — S.A., prin cererea depusă la termenul de judecată din 11 noiembrie 2014, și-a exprimat următorul punct de vedere:

În cursul procesului penal, în conformitate cu dispozițiile art. 163 și următoarele din Codul de procedură penală din 1969 (art. 249 și următoarele din Codul de procedură penală) pot fi luate de către procuror sau de către instanța de judecată trei măsuri asigurătorii: sechestrul penal propriu-zis (art. 165 și art. 166 alin. 1 și 2 din Codul de procedură penală din 1969); inscripția ipotecară (art. 166 alin. 3 din Codul de procedură penală din 1969); poprirea (art. 167 din Codul de procedură penală din 1969).

Potrivit Codului de procedură penală din 1969, măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei (în noul Cod de procedură penală și în vederea garantării executării cheltuielilor judiciare) se iau asupra bunurilor învinuitului (în noul Cod de

procedură penală, suspect), a inculpatului sau a persoanei responsabile civilmente, iar măsurile asigurătorii în vederea confiscării speciale și a garantării executării pedepsei amenzii se iau doar asupra bunurilor învinutului sau inculpatului (persoană fizică sau persoană juridică).

Măsurile luate în cursul procesului penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice au, așadar, o natură asigurătorie. Scopul evident al acestor măsuri este următorul: prin înființarea sechestrului se urmărește ca debitorul (învinuit/inculpat sau parte responsabilă civilmente) să nu își risipească/ascundă averea.

Având în vedere cele expuse mai sus, în ipoteza în care bunul asupra căruia a fost luată măsura asigurătorie făcuse în prealabil obiectul unei ipoteci, valabil constituită și opozabilă terților, executarea desfășurându-se cu privire la un astfel de bun în temeiul unui titlu executoriu, există un concurs între o măsură asigurătorie care apără o incertitudine și o măsură executorie care apără o certitudine, adică executarea silită demarată de creditorul ipotecar.

În contestațiile la executare formulate de parchet, cum este și cazul în speța de față, acesta nu menționează în realitate niciun temei legal pentru care sechestrul penal poate să blocheze o executare silită care se desfășoară în baza unui titlu executoriu, încuviințată de altfel de instanță.

Este evident că un asemenea temei nu există.

Pe cale de consecință, nicio dispoziție legală nu se opune ca bunul sechestrat să fie vândut la licitație; desigur, în măsura în care se produce o ieșire din patrimoniul debitorului (învinuit/inculpat) a bunului sechestrat, suma de bani încasată în schimb se va subroga cu titlu particular, fiind grevată de aceleași sarcini, în sensul în care se vor acoperi cheltuielile de executare, se va plăti creditorul ipotecar și întreaga sumă rămasă va fi păstrată la dispoziția organului de urmărire penală pentru a fi utilizată pentru scopul pentru care a fost înființată măsura.

S-a invocat, de asemenea, și lipsa de interes a parchetelor în astfel de acțiuni, având în vedere că și dacă debitorul ar fi condamnat definitiv și acțiunea civilă ar fi admisă, tot creditorul ipotecar ar avea prioritate în cazul executării, în temeiul dreptului de ipotecă valabil constituit.

5. Punctul de vedere al completului de judecată cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

Punctul de vedere al completului de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 18.699/306/2013 al Tribunalului Sibiu asupra chestiunii de drept pendinte, exprimat prin încheierea de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, este în sensul că măsura asigurătorie instituită de organul de cercetare penală nu constituie un impediment în continuarea executării silite, deoarece procedura de executare silită nu are legătură cu cauza penală în care a fost dispusă măsura asigurătorie, iar bunul imobil, sechestrat de procuror sau de instanța de judecată în cadrul unui proces penal nefinalizat, poate fi vândut.

Măsurile asigurătorii sunt măsuri de indisponibilizare și conservare de natură să împiedice partea adversă ca în timpul procesului să distrugă sau să înstrăineze bunurile ori, după caz, să își diminueze activul patrimonial.

Măsurile asigurătorii nu sunt măsuri de executare silită, ci mijloace procesuale care intră în conținutul acțiunii civile și care au ca scop doar asigurarea părții, prin indisponibilizarea bunurilor urmăribile ale debitorului sau a celor ce formează obiectul litigiului, asupra posibilității de realizare efectivă a executării silite (prin echivalent sau în natură).

În cadrul procesului penal, măsurile asigurătorii au același caracter, de indisponibilizare a bunurilor mobile sau imobile ale învinutului sau inculpatului.

Așadar, într-un proces penal, partea civilă (statul — cum este cazul în speță) nu deține un titlu executoriu.

Conform art. 110 alin. (3) lit. h) din Ordonanța Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Codul de procedură fiscală*), ordonanța procurorului, încheierea sau dispozitivul hotărârii instanței judecătorești sunt titluri de creanță.

Instituirea sechestrului penal nu poate duce la suspendarea legală a executării silite în cazul în care un alt creditor ce deține un titlu executoriu împotriva învinutului sau inculpatului a solicitat executarea silită a imobilului sechestrat, întrucât cauzele privind suspendarea legală a executării silite sunt expres și limitativ prevăzute de lege, iar printre acestea nu se regăsesc și cele privind instituirea sechestrului penal asupra bunurilor mobile sau imobile ale persoanei urmărite penal.

În situația analizată, respectiv în cazul instituirii sechestrului penal asupra unui bun imobil al învinutului sau inculpatului de către procuror sau instanța de judecată, este vorba despre o creanță condiționată ce își are izvorul în fapta ilicită cauzatoare de prejudicii și care angajează răspunderea civilă delictuală a acestora, creanță care se va plăti în ordinea de preferință stabilită de art. 563 și 564 din Codul de procedură civilă de la 1865.

În speță, este vorba despre o creanță sub condiție suspensivă, care se îndeplinește în momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești penale.

În ceea ce privește conflictul între sechestrul asigurător penal și executarea silită demarată în baza unui titlu executoriu civil, dispozițiile procesuale civile devin izvor de drept procesual penal. Așadar, dispozițiile penale în materia măsurilor asigurătorii se completează cu cele din materia procesual civilă, în temeiul art. 2 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Între dispozițiile procesuale civile și cele procesuale fiscale există compatibilitate în ceea ce privește obiectul măsurilor asigurătorii.

Dispozițiile art. 129 din Codul de procedură fiscală se referă la poprire și la sechestrul asigurător, iar determinarea acestora sub aspectul naturii și obiectului lor se face după dreptul comun, reprezentat de legea procesual civilă.

Instituția măsurii asigurătorii nu naște în patrimoniul statului (în calitate de potențial creditor) un drept de preferință față de alți creditori decât în condițiile și limitele impuse de legislația în vigoare, așa cum prevăd în mod expres dispozițiile art. 2.328 din Codul civil și ale art. 153 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare.

Instituirea măsurii asigurătorii a sechestrului penal nu poate împiedica executarea silită pornită de un creditor ipotecar, pentru că s-ar nesocoti toate dispozițiile care reglementează drepturile acestuia prevăzute de art. 2.327 și 2.345 din Codul civil.

Nu poate fi primită susținerea apelantei conform căreia, în situația executării silite a bunului ce face obiectul sechestrului, creditorul ipotecar trebuie să parcurgă procedura contestației prevăzută de art. 250 din Codul de procedură penală, deoarece executarea silită nu este condiționată de ridicarea sechestrului, iar odată finalizată procedura, sechestrul se va strămuta asupra sumei de bani obținută din vânzare, care a rămas după plata creanței creditorului urmărit.

6. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

6.1. Jurisprudența Tribunalului Sibiu: prezentându-și jurisprudența proprie, instanța de sesizare a depus două sentințe pronunțate de Judecătoria Sibiu, cu soluții contrare.

6.2. Jurisprudența altor instanțe din țară: majoritar, instanțele care au avut pe rol asemenea cereri au concluzionat că existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal nu suspendă executarea silită începută de un creditor garantat și nu determină nulitatea actelor de executare ulterioare.

6.3. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — la dosar au fost depuse deciziile nr. 1.392 din 23 aprilie 2013 și

nr. 3.507 din 1 iunie 2006, pronunțate de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin care s-a reținut prioritatea creanței ipotecare față de sechestrul asigurător instituit de procuror în temeiul dispozițiilor art. 163 din Codul de procedură penală din 1968.

7. Jurisprudența Curții Constituționale

În urma verificărilor efectuate nu s-au identificat decizii pronunțate de Curtea Constituțională cu privire la textele de lege în discuție, respectiv art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă.

De asemenea, Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nici nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

8. Raportul asupra chestiunii de drept

Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că nu sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a instituției juridice privind pronunțarea unei hotărâri prealabile reglementate de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă deoarece: problema enunțată nu își găsește rezolvarea prin interpretarea art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă care constituie obiectul prezentei sesizări; întrebarea formulată nu are ca obiect interpretarea punctuală a unui text de lege, ci „interpretarea dispozițiilor art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă”, iar pe de altă parte, soluționarea pe fond a cauzei nu depinde de rezolvarea unei chestiuni de drept cuprinse în textele de lege indicate în sesizarea adresată Înaltei Curți; în cauză, Înalta Curte — Secția penală s-a pronunțat punctual asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare se solicită, prin Decizia nr. 1.392 din 23 aprilie 2013, în Dosarul nr. 423/64/2012/a1; chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită și-a clarificat înțelesul în practica instanțelor, acestea stabilind, majoritar, aceeași interpretare.

Asupra fondului sesizării, judecătorii-raportori au apreciat că existența unor măsuri asigurătorii înființate în cadrul unui proces penal asupra bunurilor unei persoane fizice sau juridice: a) nu suspendă executarea silită începută de un creditor garantat al cărui drept de ipotecă asupra acelorași bunuri a devenit opozabil terților anterior înființării măsurii asigurătorii din procesul penal; b) nu determină nulitatea actelor de executare ulterioare înființării măsurii asigurătorii din procesul penal asupra acelorași bunuri, neîmpiedicând astfel executarea silită începută de un creditor garantat.

9. Înalta Curte

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

Prealabil analizei în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept are a analiza dacă, în raport cu întrebarea formulată de titularul sesizării, sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, față de prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă.

Potrivit dispozițiilor amintite, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

Prin această reglementare, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, după cum urmează:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Primele patru condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea este în curs de judecată, tribunalul investit cu soluționarea apelului urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, este definitivă, cauza care face obiectul judecății se află în competența legală a unui complet de judecată al tribunalului investit să o soluționeze, iar soluția ce se va pronunța pe fondul cauzei depinde în mod direct de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere.

În ceea ce privește condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra respectivei chestiuni de drept, se constată că în cauză această cerință nu este îndeplinită.

Textul art. 519 din Codul de procedură civilă impune condiția ca asupra chestiunii de drept ce face obiectul sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat (în recurs în interesul legii sau în recurs în casație) și respectiva problemă de drept să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În situația excepțională în care Înalta Curte de Casație și Justiție s-a pronunțat deja, sub orice formă, asupra problemei în discuție, iar interpretarea dată este una eronată, există posibilitatea unei schimbări de jurisprudență, însă calea hotărâri prealabile nu mai este deschisă.

Or, în cauză, Înalta Curte — Secția penală s-a pronunțat punctual asupra chestiunii de drept a cărei rezolvare se solicită, prin Decizia nr. 1.392 din 23 aprilie 2013, în Dosarul nr. 423/64/2012/a1, reținând următoarele:

„În această succesiune logico-juridică Înalta Curte constată că la data instituirii sechestrului asigurător penal, imobilul era afectat de o ipotecă urmare a unui contract de împrumut cu garanție imobiliară. Întrucât nu s-a realizat restituirea împrumutului, s-a procedat la executarea silită a imobilului care a fost vândut la licitație, apoi adjudecat de către creditorul ipotecar.

În această împrejurare, situația imobilului s-a schimbat, acesta devenind proprietatea petentei B.D., care nu avea legătură cu faptele care constituie obiectul raportului juridic dedus judecății. Pe de altă parte, este evident că executorul s-a găsit în fața unui concurs între o creanță ipotecară și o prezumtivă creanță a unor prezumtivi creditori chirografari. Ca atare, creanța ipotecară a avut prioritate și are prioritate chiar și în ipoteza în care părțile vătămate au un drept de creanță împotriva proprietarului imobilului, dar fiind vorba de creditori chirografari, aceștia își vor satisface pretențiile în măsura în care va mai rămâne ceva din acel bun. Împrumutul garantat a fost în valoare de 300 mii de euro, imobilul fiind adjudecat la 60 mii de euro.

Potrivit art. 163 din Codul de procedură penală² măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestrul, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubelor produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii. Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor învinutului sau inculpatului și ale persoanei responsabile civilmente, până la concurența valorii probabile a pagubei.

Drept urmare, sechestrul este instituit pentru a se asigura despăgubirea părților civile. Or, în situația de față, chiar în cazul în care se va încuviința și se va dispune despăgubirea părților vătămate care au formulat cereri de constituire de parte civilă, acestea vin în concurs cu petenta din prezenta cauză, B.D., creditoare ipotecară, care în această împrejurare are prioritate, urmând a fi satisfăcută prima, întrucât ipoteca este un drept real accesoriu ce acordă titularului său un drept de urmărire a bunului în mâna oricui s-ar găsi și un drept de preferință în privința satisfacerii creanței sale față de ceilalți creditori.

Chiar și în raport cu alți creditori ipotecari, petenta ar fi avut dreptul să fie prima despăgubită, întrucât dintre doi creditori cu rang diferit cel cu rang prioritar, deci cel care a înregistrat-o mai întâi, în cazul de față B.D., are întâietate, având dreptul să se despăgubească integral din prețul imobilului ipotecat și numai după aceea și din ce rămâne urmând a fi chemați să se despăgubească mai întâi creditorul ipotecar de rang subsecvent și abia după aceea creditorii chirografari.

Potrivit art. 518 alin. 3 din Codul de procedură civilă³, de la data intabulării proprietății transmise prin actul de adjudecare imobilul rămâne liber de orice ipotecă sau alte sarcini privind garantarea drepturilor de creanță, creditorii — fără a fi cazul beneficiarilor notării sechestrului asigurător — putându-și realiza aceste drepturi numai din prețul obținut.

În acest sens, este și practica și jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, în sensul că dacă un imobil asupra căruia a fost instituit sechestrul asigurător a fost valorificat prin vânzarea la licitație publică, iar o parte din prețul obținut a fost distribuit creditorilor, menținerea măsurii asigurătorii asupra imobilului nu se mai justifică, ci sechestrul asigurător va fi menținut numai asupra sumei nedistribuite creditorilor și asupra altor bunuri ale inculpatului, până la concurența valorii prejudiciului cauzat (Decizia penală nr. 3.507 din 1 iunie 2006).

Nici condiția noutății chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită nu este îndeplinită. Din interpretarea gramaticală a art. 519 din Codul de procedură civilă: „Dacă în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”, rezultă că noutatea chestiunii de drept ce face obiectul sesizării este o condiție diferită de aceea a nepronunțării anterioare a instanței supreme asupra respectivei chestiuni de drept ori de cea a inexistenței unui recurs în interesul legii în curs de soluționare cu privire la acea chestiune de drept, numai în acest fel justificându-se folosirea conjuncției „și” în cuprinsul normei citate.

Prin urmare, condiția noutății unei chestiuni de drept, în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă, nu poate fi apreciată ca fiind îndeplinită numai din împrejurarea că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat asupra chestiunii de drept respective, fie printr-o decizie de speță, fie printr-o decizie în interesul legii.

În lipsa unei definiții a „noutății” chestiunii de drept și a unor criterii de determinare a acesteia în cuprinsul textului analizat, rămâne atributul Înaltei Curți de Casație și Justiție, sesizată cu pronunțarea unei hotărâri prealabile, să hotărască dacă chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită este nouă.

În doctrină, s-a exprimat opinia potrivit căreia sesizarea instanței supreme ar fi justificată sub aspectul îndeplinirii elementului de noutate atunci când problema de drept nu a mai fost analizată în doctrină — în interpretarea unui act normativ mai vechi —, ori decurge dintr-un act normativ intrat în vigoare recent sau relativ recent, prin raportare la momentul sesizării. De asemenea, problema de drept poate fi considerată nouă prin faptul că nu a mai fost dedusă judecății anterior.

Titularul sesizării solicită interpretarea unor dispoziții legale pe care le apreciază ca fiind noi, ca urmare a faptului că sunt cuprinse în Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă. Însă, analizând comparativ dispozițiile art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă, indicate de titularul sesizării și care sunt cuprinse în cartea a V-a titlul I capitolul VI, intitulat „Contestația la executare”, cu dispozițiile art. 399—404 din cartea V capitolul I secțiunea a VI-a, intitulată „Contestația la executare”, din Codul de procedură civilă de la 1865, se constată că noile dispoziții preiau vechile reglementări și le aduc anumite completări care vin să valorifice soluții ale doctrinei și jurisprudenței anterioare și care sunt irelevante sub aspectele care interesează prezenta cauză.

Or, împrejurarea că aceleași dispoziții sunt cuprinse într-o altă reglementare, chiar dacă mai detaliată și nuanțată decât cea anterioară, nu conferă acestor dispoziții caracter de noutate în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă.

Mai mult, reglementările anterioare au fost analizate în doctrina mai veche, problema de drept cercetată în prezentul raport fiind soluționată în sensul că în situația în care sechestrul asigurător nu a devenit definitiv, chiar dacă creanța respectivă are un grad de preferință superior, în lipsa altor bunuri urmăribile, nu va putea fi împiedicată urmărirea pornită de către un creditor chirografar sau pentru o creanță cu un rang de preferință inferior, dar care posedă un titlu executoriu.

În consecință, câtă vreme problema de drept ce face obiectul prezentei sesizări a mai fost analizată în doctrină, în interpretarea unui act normativ mai vechi, dar care cuprindea o reglementare similară sub aspectele care interesează în prezentul raport, caracterul de noutate se pierde și face inadmisibilă sesizarea Înaltei Curți în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă.

În acest sens, practica Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este constantă, o soluție similară fiind adoptată prin Decizia nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014.

În plus, în doctrină s-a susținut că această chestiune de drept trebuie să prezinte o dificultate suficient de mare, că problema de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare.

² Codul de procedură penală din 1968.

³ Codul de procedură civilă de la 1865.

Prin urmare, în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să aibă ca obiect o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită și care prezintă o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme, în scopul înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării.

Or, nici această condiție nu este îndeplinită în cauză.

Din studierea jurisprudenței puse la dispoziție de curțile de apel se observă că instanțele au pe rol cauze similare de o bună perioadă de timp, pronunțând în această materie hotărâri definitive. În acest moment, practica este orientată majoritar către același gen de soluție. Astfel, hotărârile judecătorești aflate la dosar cuprind, în cele mai multe cazuri, soluția de respingere a contestațiilor la executare formulate de parchet, reținându-se, în principal, că o măsură asigurătorie instituită într-un dosar penal nu poate constitui un impediment la inițierea sau continuarea executării silite, iar creanța ipotecară are prioritate chiar și în ipoteza în care o parte vătămată ar avea un drept de creanță împotriva proprietarului imobilului supus urmăririi silite.

Prin urmare, chestiunea de drept a cărei dezlegare se solicită și-a clarificat înțelesul în practica instanțelor, acestea stabilind, în marea lor majoritate, aceiași interpretare.

Pe de altă parte, doctrina apărută după adoptarea noului Cod de procedură civilă este constantă în a afirma că instituirea unui sechestrul asigurător nu poate constitui un impediment la inițierea și/sau continuarea executării silite, indiferent de materia în care acesta a fost instituit.

Existența unei practici cristalizate în timp a instanțelor și orientarea majoritară a jurisprudenței spre o anumită interpretare a normelor analizate, coroborate cu argumentele oferite de doctrină, fac ca, pe de o parte, chestiunea de drept supusă dezbaterii să își piardă caracterul de noutate în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă, iar pe de altă parte, ca problema de drept să nu mai prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme prin pronunțarea unei hotărâri prealabile. Prin utilizarea mecanismului de interpretare a legilor se poate realiza cu ușurință, așa cum de altfel au procedat majoritatea instanțelor naționale, interpretarea normelor ce fac obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel încât scopul procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile — care este acela de a da dezlegări asupra unor probleme veritabile și dificile de drept — nu este atins în prezenta cauză.

Pentru aceste considerente, constatând că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, în temeiul art. 521 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge ca inadmisibilă sesizarea formulată de Tribunalul Sibiu — Secția I civilă, prin Încheierea pronunțată în data de 23 decembrie 2014 în Dosarul nr. 18.699/306/2013, aflat pe rolul acestei instanțe, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 711 și următoarele din Codul de procedură civilă.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 27 aprilie 2015.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Adriana Stamatescu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5948368831223